

Yazılım Mühendisliğine Giriş

2018 GÜZ

Dört Temel Yazılım Geliştirme Metodolojisi

I)Yapısal Analiz ve Tasarım 1960 lı yılların sonu 1970 li yıllar

- ❖Fonksiyonel ayrıştırma (functional decomposition) ve veri akış analizi (data-flow analysis) yazılım geliştirme araçlarının temelini oluşturur (modeling tools).

II) Nesneye Yönelik Analiz ve Tasarım (Object-oriented analysis and design) 1980li ve 1990lı yıllar

- ❖Birleştirilmiş Modelleme Dili (Unified Modeling Language-(UML) yazılım geliştirme araçlarının temelidir.

III)Çevik Yazılım Geliştirme (Agile Software Development) 1990lı yılların sonu ve 2000li yıllar

- ❖Yazılım endüstrisinde yazılım ürünü geliştirilirken “lightweight” yaklaşım

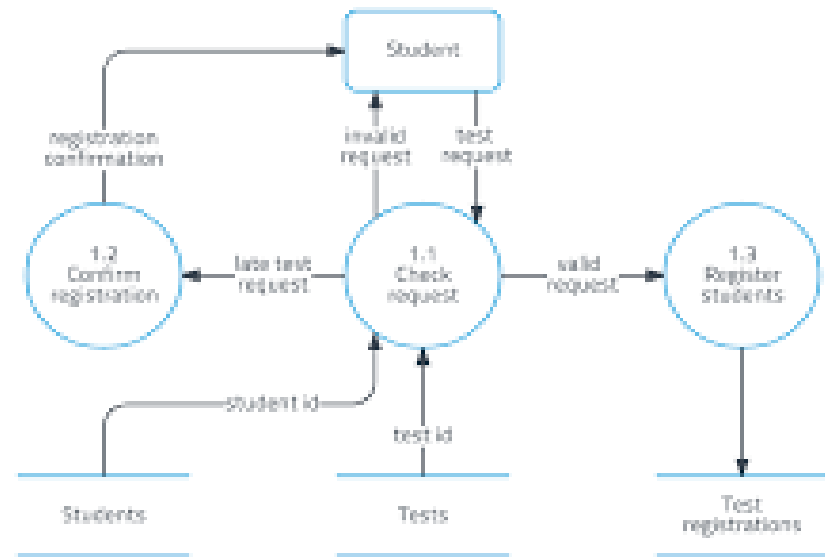
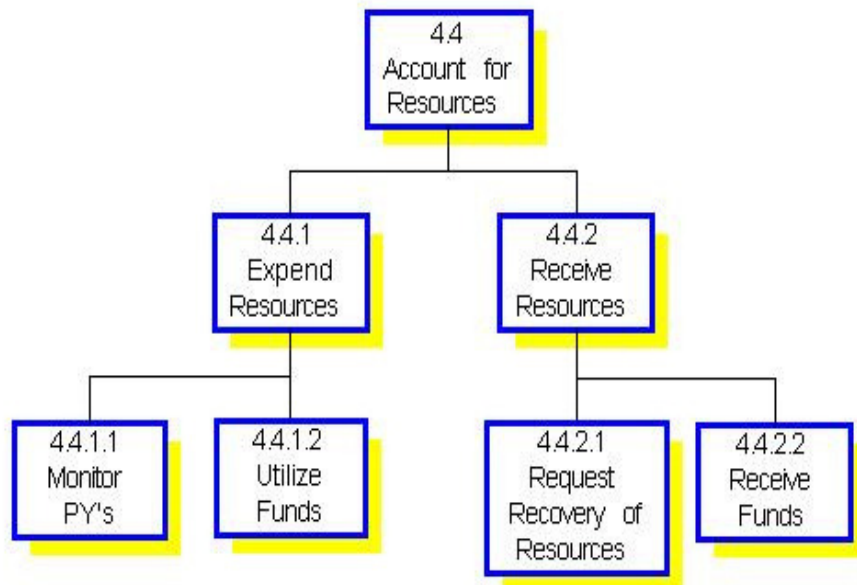
□ Alana özel yazılım geliştirme (Aspect-Oriented Software Development) 2000 li yıllar

- ❖ Diğer yazılım geliştirme metotları terkedilmemiştir; sadece çalışılan alanla ilgili olan metotlar kullanılır.

Fonksiyonel Ayırıştırma -Veri Akış Diyagramı Örnekleri

Kavramsal Çözümleme (Conceptual Solution) Görsel Çözümleme (Visual Solution)

CONCEPTUAL LEVEL FUNCTION CHART

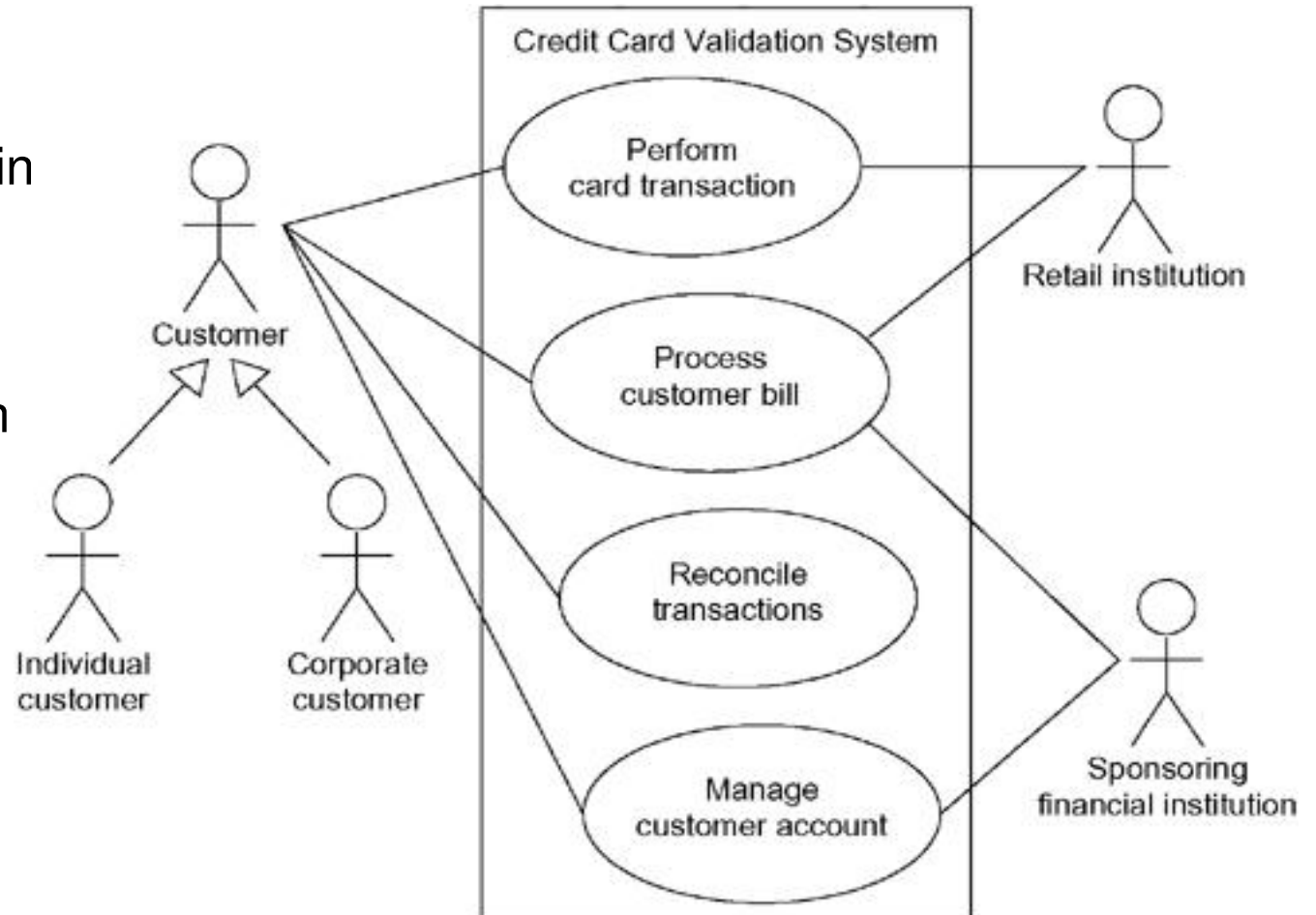

UML (Unified Language Processing – Birleştirilmiş Modelleme Dili Örneği)

Kavramsal Çözümleme (Conceptual Solution)

Görsel Çözümleme (Visual Solution)

- ❑ Nesneye yönelik tasarımın analiz aşamasında müşterinin isterlerinin görsel çözümüdür.
- ❑ Bu aşamadaki problemin çözümünün amacı uygulanana modelin tasarım aşamasına geçişi kolaylaştırmaktır.

UML Örneği Sınıf Diyagramı ve Implementasyon

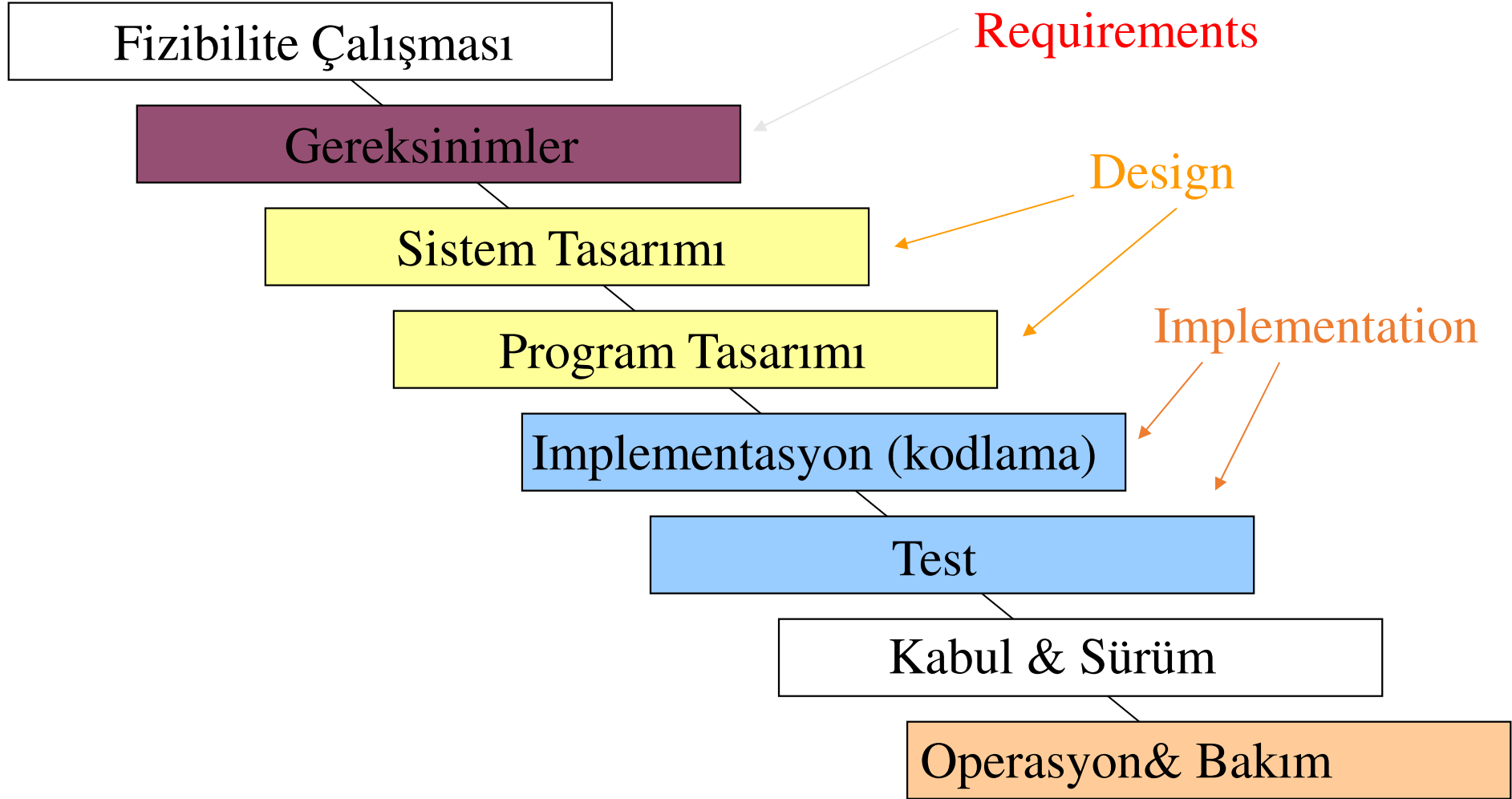
- ❑ Nesneye yönelik tasarımda analiz aşamasında müşteriye yakın çözüme ulaşılır.
- ❑ Nesneye yönelik tasarımın tasarım aşamasında ise sınıflar ve sınıflar arasındaki ilişkiler incelenir. Bu aşama implementasyona, yani kodlamaya geçişi gerçekleştirir.
- ❑ Nesneye yönelik yöntemlerin çoğu, kod yazıldıkça doğruluğunu kontrol etmek üzere test işlemi gerçekleştirir.
- ❑ Bunun için de uygun data değerleri girilerek mini kodun tümüyle doğru çalışıp çalışmayacağına bakılır.

```
class Employer
{
    Employee[ ] employees;
    .....
}

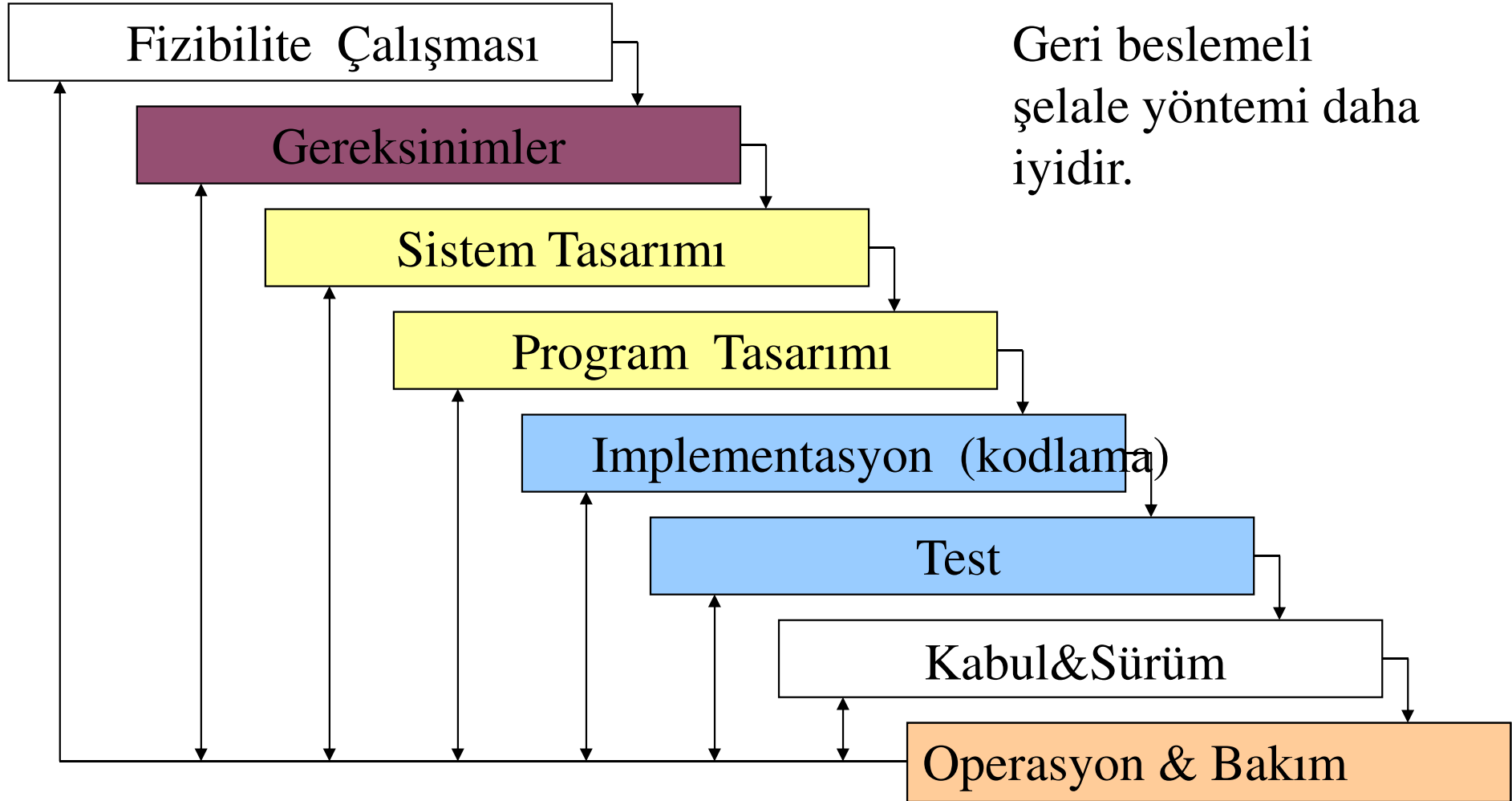
class Employee
{
    Employer[ ] employers;
    .....
}
```

Yazılım Geliştirme Modellerine Genel Bakış

Sıralı Yazılım Geliştirme (Sequential Development) Şelale Yöntemi (Waterfall Model)

Deđiştirilmiř şelale Yöntemi (Modified Waterfall Model)

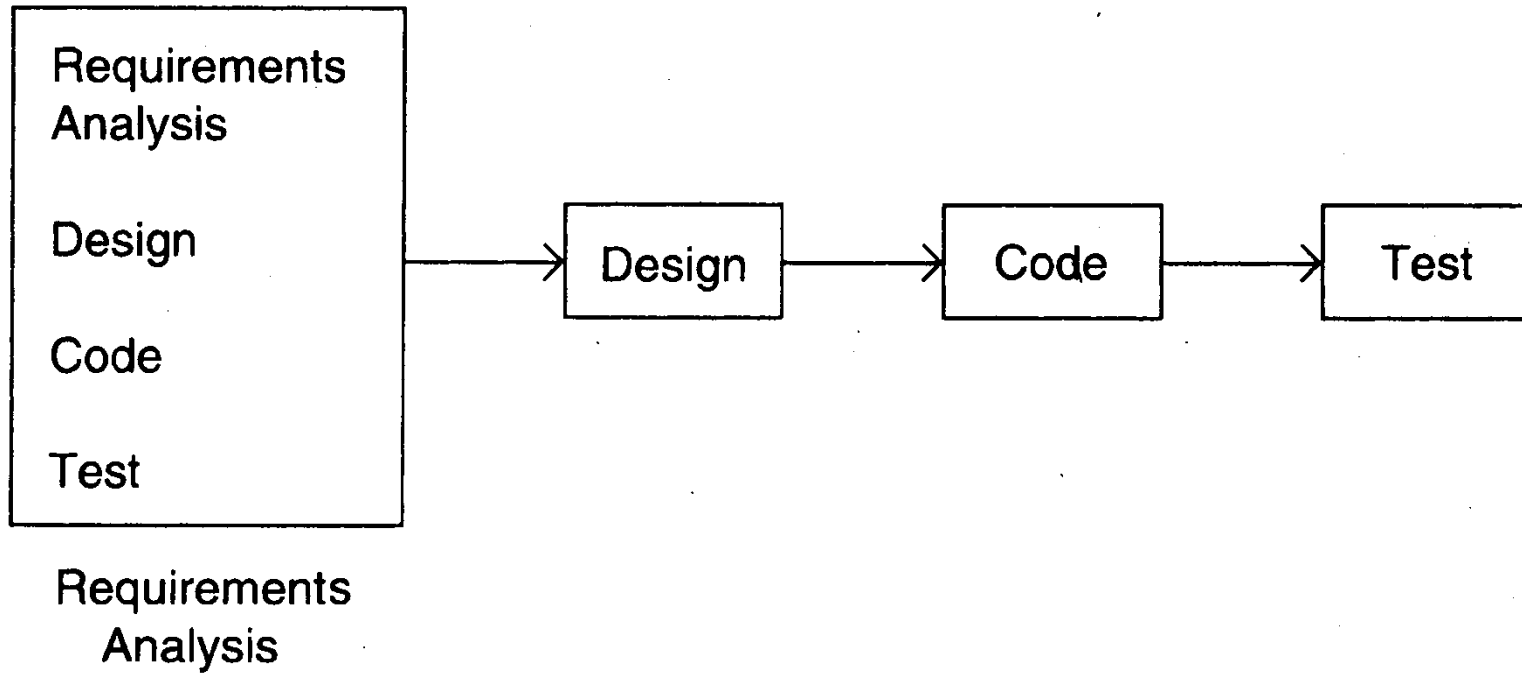

Prototipleme Süreç Modeli

- ❑ Prototipleme modeli şelale yönteminde **isterlerin** belirlenmesindeki **sınırlamaları** (limitleri) hafifletir.
- ❑ Mevcut durumda bilinen gereksinimlere göre prototip olarak problem çözümüne devam edilir.
  - ❖ Oysa şelale yönteminde analiz aşamasından tasarım aşamasına geçmeden isterler dondurulmak zorundadır.
- ❑ Prototipleme tasarım, kodlama ve test aşamaları ile devam eder.
  - ❖ Her bir aşama formal olarak ve bütünüyle gerçekleştirilir.

Prototipleme Süreç Modeli

❑ Gereksinimler değişime şelale yöntemine göre daha fazla açıktır.

❖ Yine de gereksinimlerin her aşamada değiştirilmesi mümkün değildir.

❑ Prototipleme modeli tamamı bilinmeyen gereksinimler için çözüm için projenin başlangıcında seçilmiş olabilir.

Yazılım ve Bilgi
Teknolojilerinde
Big Bang Boom Teorisi*

Copyright © 2014 The Standish Group International, Inc.*

Büyük Projelerde Big Bang Teorisi

- ❑ Big Bang Teorisi önceden geliştirilmiş büyük yazılım ve bilgi teknolojileri projelerinden yararlanarak yeni ürünlerin geliştirilmesi ilkesinden yola çıkar .
  - ❖ Böylece aynı amaca hizmet eden birçok projenin katılımcıları tarafından uluslararası düzeyde ortak olarak hizmet göreceği şekilde kullanılması sağlanmış olacaktır.
- ❑ Çalışan bir yazılım ürününün tüm **katılımcılarının (iştirakçiler-stakeholders)** işbirliği ile ortaya çıkması ve çalışması çok önemlidir.
- ❑ Big Bang kavramının en temel özelliği projenin tüm fonksiyonelliği ile tamamlanmış olarak **belirli bir tarihte teslim edilmiş** olmasıdır.

Kısaca:

- ❑ Big Bang teorisinin temel hedefi geliştirilmesi hedeflenen bir büyük projede de kullanılarak **geliştirilecek yeni projeye ışık tutmasının** sağlanmasıdır.

Proje İştirakçilerinin (Katılımcılar-Stakeholders) Önemi

- ❑ Projeye dahil bir **iştirakçi (stakeholder)** projede bulunan herhangi bir kişi (şahıs) ya da organizasyondur.
- ❑ Bu kişi ya da organizasyonun projenin çalışmasının devam etmesine ve tamamlanmasına **pozitif ya da negatif etkisi** olabilir.
- ❑ Proje yöneticisi ve proje geliştirme takımı projenin doğal katılımcılarıdır.

Bu tanım **Project Management Institute (PMI)** tarafından yapılmıştır ve 2013 yılından itibaren de bir **projenin çıktısı (outcome)** olarak kabul edilmektedir.

Bir Projenin Farklı Katılımcıları (İştirakçileri)

- Proje yöneticisi
- Proje takımı
- Proje sponsoru
- Projeyi gerçekleştiren organizasyon
- Ortaklar (Partners)
- Müşteri (Client)
- Diğerleri
  - ❖ Bunlar **proje çıktılarında etkilenen her şey** olarak alınır.

PMBOK

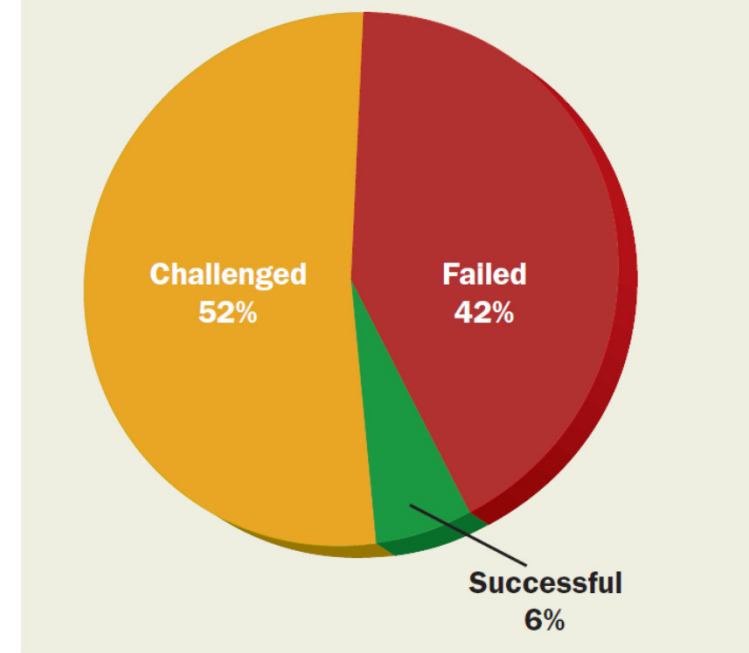
Project Management Body of Knowledge

- ❑ PMI (Project Management Institute) gönüllülerden oluşan bir topluluktur ve endüstri standartlarını belirlemeyi amaçlar
- ❑ «A Guide to the Project Management Body of Knowledge» isimli kılavuz, American National Standards Institute (ANSI) tarafından da tanınmıştır.
- ❑ 2013 yılında adapte edilerek **PMBOK 5** versiyonu olarak proje yönetimi proseslerine uyarlanmıştır.
- ❑ Proje yönetimi kılavuzu (PMBOK) ise proje yönetimi ile ilgili bir dizi standart tanımlar.

Büyük Yazılım Projeleri (2003-2012)

CHAOS* veri tabanında bulunan çok büyük yazılım projelerindeki göre değerlendirmeler:

- ❑ **Başarılı (successful)** projeler zamanında teslim edilen , maliyetine uygun ve implementasyonu gereksinimleri sağlayan projelerdir.
- ❑ **Problemlili (Challenged)** Projeler maliyetinin üzerinde sonuçlanan, geç teslim edilen ve/veya gereksinimlere cevap vermeyen projelerdir.
- ❑ **Başarısız (failed)** projeler ya proje tamamlanmadan iptal edilmiş ya da implementasyonu sonunda kullanılmayan projelerdir.

CHAOS: Standish Group'un veri tabanıdır. Standish Group bir araştırma kurumudur. Uluslararası ölçekteki IT (bilgi teknolojiler) projelerini izler ve sonuçları ile ilgili değerlendirme raporları yayınlar.

Big Bang Teorisi ile Geliştirilen bir Proje

Örneği: NPAC

NPAC (Number Portability Administration Center) isimli proje önerisi ile ilgili yapılan çalışmalar sonunda Big Bang Teorisinin kullanılmasına karar verilmiştir.

- ❑ Projede uluslararası düzeyde sabit ve mobil telefon kullanıcılarının yerlerini (konumlarını) ve operatörlerini değiştirdiklerinde telefon numaralarını korumalarını sağlayan bir sistem geliştirilecektir.
- ❑ Önerilen projenin CHAOS veri tabanındaki diğer projelerle karşılaştırılarak geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu nedenle Big Bang Teorisi kullanılıyor olarak yorumlanmaktadır.

Big Bang Teorisi ile Geliştirilen bir Proje Örneği: NPAC

- Yeni proje, **önceki proje Neustar Federal Communications Commission (FCC)** tarafından belirlenen kurallara göre geliştirilmiştir .
  - ❖ Yararlanılacak mevcut projenin bu standartlara uygun olarak geliştirilmiş olması, yeni geliştirilecek proje için önemli bir yapı taşı teşkil edecektir.
- Yeni projede, **NPAC**, teslim edilecek yazılımın, yürütülecek hizmetlerin ve operasyonların tümünün **Big Bang Teorisi** içerisinde yapılması hedeflenmiştir.
  - ❖ Çünkü iştirakçiler mevcut işleyen yapı olan Neustar sistemi düzeyinde hizmet ve fonksiyonellik talep etmektedirler.

Yazılım Projelerinde Standish Grup Katkısı

Örneği : NPAC

□ Önerilen yeni **NPAC sisteminin geliřtiricisi** ve tüm çevre birimlerinin

- ❖ projenin büyüklüğü,
- ❖ karmaşıklığı,
- ❖ farklı tipteki iştirakçilerin olması ,
- ❖ birbirleri ile bağlantılı pek çok alt sistemler,
- ❖ yoğun test işleme olan gereksinim,
- ❖ projenin tamamlanma tarihindeki sıkıntılar

gibi pek çok kavramda yararlanılacak mevcut sistem ile benzerlikleri bulunmaktadır.

Bu yapı **Big Bang** olarak adlandırılır.

Alternatif Proje Yaklaşımı

- ❑ **İteratif döngü** önerilmektedir.
- ❑ Küçük gruplar fonksiyonelliği gerçekleştirir ve onların geri bildirimini (feedback) daha fazla fonksiyonellik gerçekleştirmek üzere kullanılır.
- ❑ **İteratif geliştirme** bir dizi küçük projeden meydana gelir.
- ❑ 90 lı yılların başlarında Standish Group **iteratif ürün** geliştirme yöntemlerini yayınladıktan sonra bu yöntem **Scrum** gibi pek çok çevik (agile) metodolojilerin kaynağı olmuştur.
- ❑ Amazon, eBay, WebEx ve Google ürünlerini ve organizasyonlarını oluşturmak üzere iteratif yöntem kullanmışlardır.
- ❑ **Yeni firmalar** (start-up companies) dünya ölçeğinde «minimal kabul edilebilir ürün» politikası ile çalışmaya başlarlar.

NPAC Ürününe adım adım erişim

- ❑ **Neustar ilk NPAC** ürününü geliştirdiğinde bu proje Big Bang tipinde bir proje idi. Aslında yeni proje
  - ❖ kapsam olarak (uygulama alanı) oldukça küçüktü
  - ❖ **Neustar** pek çok problemler içeriyordu
- ❑ **17 yıl sonra Neustar** geliştirdiği yeni sistemi (fonksiyonelliği) endüstrinin tüm gereksinimlerini karşılayacak şekilde tüm hizmet düzeylerinde başarı ile çalıştırdı
- ❑ Çok yoğun bir iteratif geliştirme yapısı içerisinde telekom endüstrisi katma değerini çok arttırdı.
- ❑ **Gelecekte** önerilecek yeni bir NPAC üreticisi ,doğru bir Big Bang implementasyonu ile sonuçlanmış olan, bu süreçleri takip edecektir.

Yeni NPAC Projesinin Çözümü

- ❑ Mevcut NPAC sistemini yeniden inşa etmek için CHAOS veri tabanındaki büyük projeler karşısında değerlendiriliyor.
- ❑ Tablo, veri tabanındaki benzer 100 den daha fazla projenin sonuçlarını yansıtıyor.
- ❑ Bu tabloda en yüksek başarısızlık oranı elde ediliyor.
- ❑ Bu sonuçlar **yeni bir NPAC projesi ile ilgili tahminlerdir.**

Projenin başarısının da projenin büyüklüğü (size), karmaşıklığı (iştirakçilerin sayıları ile birlikte yüzlerce özellik karmaşıklığı belirler), kullanılan metodoloji, çalışanların becerileri, kullanılan araçlar ve teslimat (delivery) önemlidir.

Projenin Başarısında Ürünün Dağıtımının Önemi

Yeni üreticiler geliştirdikleri ürünün fonksiyonelliğini yansıtmakta **deneyimsiz olabilir**.

Müşteri ile iletişime geçmekte yetersiz kalabilir.

Big Bang dağıtım (delivery) ilkeleri bu problemi çözecektir.

Projenin Başarısında Endüstrinin Önemi

Yeni projenin hangi endüstriye ait olduğu proje başarısını etkiler.

Endüstri çevresel (environmental) bir faktördür .

Ayrıca:

- ❑ Projenin karmaşıklığı, geliştirme tipi, uygulama alanı başarı oranını istatistik sonuçlarına göre bir miktar düşürebilir.
- ❑ Örneğin %6 bir başarı yüzdesi elde edilmiş ise bu oran %4 e düşebilir.

NPAC Projesi ile İlgili Zaman Aşımaları

- ❑ Bu istatistiki değerlere göre Standish Grup ortalama iki katı sürede tamamlanacağını öngörmektedir.
- ❑ Diğer bir ifade ile; projenin geliştirilmesi için iki yıl öngörülmüş ise dört yılda tamamlanacağı beklentisidir.
- ❑ Zaman ve maliyetin fazla aşımını önlemek için bazı süreçlerden vazgeçilebilir.

